

Ofițerul prusac – D.H. Lawrence

Strabătuseră peste treizeci de kilometri de când răsărise soarele. Mergeau pe drumul alb și fierbinte, bucurându-se din când în când de o clipă de umbră aruncată de un pâlcc de copaci, pentru ca apoi, din nou, să iasă în arșiță. De o parte și de alta, valea largă și nu prea adâncă lucea din pricina caldurii. Lanul de secară verde, întunecat, grâu fraged și galbui, pământul deslăenit, pașunile și pădurile de pini negri se întindeau formând o schemă monotona și fierbinte sub cerul scânteietor. Dar drept în fală se înaltau munții, alinându-le calea, albaștri, incremeniti, cu zapada sclipind blând din adâncurile atmosferei apăsătoare. Regimentul marșăluia către munți, înainte, mereu înainte, printre pașuni și lanuri de secară, printre pomii fructiferi scheletici, frumos rânduili de fiecare parte a drumului. Secară strălucitoare, de un verde intens, emana o căldură inabuzitoare; munții se apropiau din ce în ce, capătând un contur tot mai deslușit. Picioarele soldaților se înfierbântaseră, iar sudoarea începuse să le picure din par, pe sub casca. Ranițele lipite de umeri îi fereau de arșiță, dar pareau în schimb să le provoace o senzație de răcoala usturătoare.

Își vedea de drum, în tăcere, privind munții din fală lui, care se înaltau drept din câmpie, creasta după creasta, jumătate pământ, jumătate cer, cerul lasându-se peste dunga brazdata de zapada moale a creștelor palide și albaștri.

Acum reușea să umble aproape fără să-l doara. Când o porniseră, luase hotărârea să nu șchiopăteze. Însa după primii pași îi se făcuse rău și cel dintâi kilometru sau chiar mai mult îi liniștea răsuflarea, iar pe frunte îi aparuseră broboane reci de sudoare. Dar își continuase drumul, învingându-și durerea. La urma urmei, nu erau altceva decât niște vânătăi. Le cercetase când se sculase din pat: niște vânătăi mari pe spatulele coapselor. Îl supăraseră când făcuse primii câliva pași, dimineața, și acum, din cauza că răbdase și-și învinsese durerea, simțea în piept un fel de nod fierbinte. Parcă nu tragea niciun pic de aer în plămâni. În schimb, umbla aproape fără nicio sforțare.

În zori, când ridicase ceașca de cafea, mâna capitanului tremurase. Ordonanța îl văzu acum din nou tremurând. Și-i văzu silueta elegantă îndreptându-se calare spre ferma din fală lor, o silueta frumoasă, într-o uniformă azurie cu garnituri stacojii; văzu metalul strălucind pe chipul negru și pe teaca sabiei, văzu dârele închise de sudoare de pe trupul matasos al calului sur. Soldatul se simțea fascinat de silueta aceasta care o pornise atât de brusc, în goana calului. O urma asemenea unei umbre tacute și de neînțeles, damnate. Ofițerul era întotdeauna conștient de tropotul companiei din urma lui, conștient de marșul ordonanței printre soldați.

Capitanul era un om în jurul a patruzeci de ani, înalt și cu parul albit la tâmplă. Avea o silueta elegantă, era bine legat și unul dintre cei mai buni calareli din apus. Ordonanța lui, care avea obligația să-l frece pe spate, se uita cu admirație la mușchii uimitori pe care-i făcuse la șale din pricina calăriei.

Altminteri, ordonanța nu se prea uita la ofițer. Îl observa cam cât se observa și pe sine însuși. I se întâmpla foarte rar să vadă fală stapânului: nu se uita niciodată la ea. Capitanul avea parul aspru, roșcat, tuns foarte scurt. Mustăța era și ea tunsă scurt și statea zbârlită deasupra unor buze pline și brutale. Fală îi era aspră, obrații supli. Poate că frumusețea lui se datora și cutelor adânci care-i brazdau fală și încordării mânăioasă a frunții, care îi dădeau o expresie de om în luptă cu viața. Sprâncenele blonde stateau stufoase deasupra unor ochi albaștri în care scânteia un foc rece.

Era un aristocrat prusac, mândru și arogant. Dar mama lui fusese o contesă poloneză. Întrucât în tinerele contractase prea multe datorii la joc, își distrusese perspectivele în armată, rămânând un simplu capitan de infanterie. Nu se căsătorise niciodată. Nu-i permitea situația, și nici nu întâlnise femeia care să-l împingă spre un asemenea pas. Își petrecea timpul la clubul ofițerilor sau călărind – uneori alerga chiar la curse pe câte unul din caii lui. Din când în când își

lua câte o amantă. Dar după aceste legături se întorcea la datorie mai încruntat, cu o privire mai dușmănoasă și mai furioasă ca oricând. Totuși, față de soldații lui se purta cu indiferență, cu toate că la furie era cumplit... Așa că, una peste alta, se temeau de el, dar nu le era prea antipatic... Îl acceptau cum se acceptă inevitabilul.

Față de ordonanță se purtase la început cu răceală, dreptate și indiferență: nu-și bătea capul cu fleacuri. Astfel încât slujitorul nu știa aproape nimic despre el, în afară doar de ordinele pe care i le dădea și cum voia să fie executate. Asta era foarte simplu. Cu timpul însă lucrurile începuseră să se schimbe.

Soldatul era un tânăr de vreo douăzeci și doi de ani, de înălțime mijlocie, solid, cu brațe și picioare vânjoase. Era oacheș și avea o mustață neagră și moale, mijită de curând. Toată făptura lui emana căldură și tinerețe. Avea niște sprâncene puternic conturate, deasupra unor ochi negri fără expresie, care-ți dădeau impresia că omul nu gândise niciodată, că luase legătură cu viața direct prin simțuri și acționa direct din instinct.

Încetul cu încetul, ofițerul începu să devină conștient de prezența plină de energie și de tinerețe a ordonanței. Nu reușea cu niciun chip să se dezbrace de sentimentul prezenței lui atunci când băiatul îl servea. Era ca o flacără fierbinte în apropierea trupului încordat și rigid al omului mai în vârstă, un trup aproape sec de viață, întepenit. Tânărul avea un aer spontan și independent, iar în mișcările lui era ceva care-l făcea pe ofițer să fie tot timpul conștient de prezența băiatului. Și asta-l enerva pe prusac. Nu avea niciun chef să se lase atât de impresionat de slujitorul lui încât să revină la viață. Ar fi putut ușor să-l schimbe, dar nu-l schimba. În ultima vreme, i se întâmpla foarte rar să i se uite în ochi. Stătea cu fața întoarsă de parcă ar fi vrut să evite să-l vadă. Și totuși, în timp ce tânărul se mișca nepăsător prin apartament, omul mai în vârstă îl privea, observându-i mișcarea umerilor tineri și puternici sub postavul albastru și inclinarea gâtului. Iar asta-l enerva. Când vedea mâna soldatului, tânără, frumoasă și arsă de soare, o mână de țăran, apucând pâinea sau sticla de vin, simțea că i se urcă sângele în cap de ură sau de furie. Nu că tânărul ar fi fost neindemânatic, nu. Pe ofițer îl infuria siguranța oarbă și instinctivă cu care se mișca soldatul, o siguranță de animal tânăr aflat în libertate.

Odată, când soldatul, turnând vin roșu în pahar, vărsase puțin pe fața de masă și o pătase, ofițerul tresărise scoțând o injură, și ochii lui, scăpărând scânteii albastre, întâlniseră pentru o clipă privirea nedumerită a tânărului. Îi pricinuiseră băiatului un șoc: simțise ceva care i se cufundă tot mai adânc în suflet, acolo unde nu ajunsese niciodată nimic. După aceea rămăsese îngândurat și uimit. Pierduse ceva din siguranța lui firească, din echilibrul lăuntric, și simțea oarecare neliniște. Din ziua aceea se născuse un fel de tensiune ascunsă între cei doi bărbați.

De atunci, soldatul, speriat, evită să se mai uite în ochii stăpânului. Vedea în subconștient ochii aceia albaștri ca lama de oțel, cu sprâncenele lor încruntate, și era hotărât să nu mai aibă de-a face cu ei. Așa că îl ocolea, se ferea de ei. Aștepta cu infrigurare să treacă cele trei luni după care avea să iasă din armată. Soldatul începuse să se simtă stingherit în prezența căpitanului, și chiar mai mult decât ofițerul dorea să fie lăsat în pace, în starea de neutralitate pe care i-o conferea situația de ordonanță.

Îl servea pe căpitan de mai bine de un an și-și cunoștea îndatoririle, pe care le îndeplinea cu ușurință, de parcă ar fi fost lucrul cel mai firesc din lume. Ofițerul și ordinele pe care i le dădea i se păreau o realitate inevitabilă, ca soarele sau ca ploaia, și le executa ca și cum ar fi fost ceva de la sine înțeles. Asta nu-i cerea niciun fel de participare personală.

De acum încolo însă, dacă va fi silit să aibă relații mai directe cu stăpânul lui, se va simți ca o sălbăticiune prinsă în cursă și va trebui să fugă.

Influența prezenței tânărului soldat străpunsese disciplina rigidă a ofițerului și-l tulbura. Era însă un om civilizată, cu mâini lungi și frumoase, cu mișcări rafinate, și nu avea să permită nimănui să-i trezească instinctele innăscute. Era un om cu o fire pasionată, care însă se reținuse întotdeauna. Se bătea uneori în duel sau avea câte o ieșire violentă în fața soldaților. Știa că era mereu pe punctul de a izbucni. Dar se ținea tare, gândindu-se la rangul lui în armată. Însă tânărul soldat părea că emană prin toți porii căldură sufletească și generozitate, că le exprimă

prin mișcările lui, care aveau o intensitate de animal sălbatic lăsat în libertate. Și asta îl irita pe ofițer din ce în ce mai tare.

În ciuda voinței lui, căpitanul nu mai reușea să fie indiferent față de soldat. Și nici nu-l lăsa în pace. Wără să vrea, îl supraveghea, îi dădea ordine pe un ton agresiv, încerca să-l rețină cât mai mult. Uneori, se infuria pe el și îl teroriza. Soldatul se închidea în sine, nu voia să mai audă nimic și aștepta posomorât și roșu la față să se isprăvească scandalul. Cuvintele nu-i pătrundeau niciodată în creier și se străduia, în semn de apărare, să rămână impermeabil față de sentimentele stăpynului.

Ordonanța avea o cicatrice pe degetul mare de la myna styngă, o cusătură groasă care se întindea peste articulație. Pe ofițer, această cicatrice îl enerva îngrozitor. Ar fi vrut s-o ștergă. Dar rămânea tot acolo, urytă și grosolană, pe myna tynără și arsă de soare. În cele din urmă, ofițerul nu se mai putu abține. Într-o zi, în timp ce soldatul netezea fața de masă, căpitanul țintui degetul cu un creion și-l întrebă:

De unde ai asta?

Tynărul tresări și se trase înapoi, în defensivă.

Un topor, *Herr Hauptmann*¹, răspunse.

Ofițerul așteptă explicații suplimentare. Dar nu mai urmă nimic. Ordonanța își văzu de treabă. Omul mai în vyrstă rămase intunecat și mynios. Slujitorul îl ocoli. A doua zi, ofițerul își adună toată voința de care era în stare ca să nu se mai uite la cicatrice. Voia s-o apuce și s-o... O flacăra fierbinte îi ardea syngel.

Știa că în curynd ordonanța va fi liberă și bucuroasă de acest lucru. Căpitanul începuse să-și piardă firea din te miri ce. Nu cunoștea odihna cynd soldatul era departe, iar cynd se afla de față se uita la el fix, cu o privire chinuită. Ura spryncenele acelea negre și frumoase, deasupra ochilor intunecați, lipsiți de expresie; îl infuriau mișcările armo-nioase ale membrelor pline de grație, pe care nicio disciplină militară nu reușise să le înțepenească. Se purta tot mai aspru, persecutyndu-l cu cruzime și folosind disprețul și ironia. Dar tynărul soldat devenea din ce în ce mai tăcut și mai lipsit de expresie.

Ce vite te-or fi crescut de nu poți să te uiți în ochii oamenilor? Uită-te la mine cynd îți vorbesc!

Soldatul își întoarse ochii negri către fața celuilalt. Dar ochii erau goi: își rețineau parcă privirea, percepynd albastrul ochilor stăpynului, dar fără să comunice cu ei. Și omul mai în vyrstă se făcu alb la față, iar spryncenele lui roșcate se crispară. Dădu un ordin, pe un ton arid.

Odată aruncă o mânășă grea, din acelea militare, drept în obrazul tynărului. Avu satisfacția să vadă ochii negri privind drept într-ai lui și aprinzyndu-se ca flacăra cynd zvyrli paie peste foc. A rys atunci, cu un fior în glas și un rynjet pe față.

Mai avea două luni și scăpa. Băiatul încerca inconștient să se apere: încerca să-l servească pe ofițer de parc-ar fi fost o autoritate abstractă, și nu un om. Instinctul îl împingea să ocolească orice fel de relații personale cu el, chiar și cele bazate pe ură. Totuși, în ciuda voinței tynărului, ura creștea, ca un fel de răspuns la sentimentele ofițerului. Dar încerca s-o ascundă. Va îndrăzni s-o recunoască abia după ce va părăsi armata. Era un om muncitor din fire și avea mulți prieteni. Se gyndea ce băieți cumsecade erau, grozav de cumsecade. Dar nu-și dădea seama că, de fapt, era singur. Și singurătatea asta devenise acum și mai puternică. Îl va intovărăși pynă la sfyrșitul stagiului militar. Iar ofițerul părea că innebunește de-a binelea și băiatul era îngrozit.

Soldatul avea o iubită, o fată de la munte, liberă și sălbatică. Se plimbau amyndoi fără să scoată aproape niciun cuvânt. Se plimba cu ea nu ca să vorbească, ci ca s-o cuprindă cu brațul și s-o simtă aproape. Asta îl liniștea, îl ajuta să uite de căpitan, căci se putea odihni ținynd-o stryng la piept. Și ea, printr-un fel de înțelegerere nerostită, era acolo pentru el. Se iubeau.

Căpitanul își dădea seama ce se petrece și era nebun de furie. Îl pune pe băiat la lucru în toate serile și îi făcea plăcere să vadă amărăciunea care-i intuneca uneori fața. Din cynd în

¹ Domnulec?pitan (germ.)

când, ochii celor doi barbati se întâlneau, ai tânărului posomorâti și întunecați, privind fix, cu incapătare, ai omului mai în vârstă batjocoritori, plini de dispreț și de neliniște.

Ofiterul încerca din răsuferință să respingă pasiunea ce pusese stăpânire pe el. Nu voia să admită că sentimentul pe care-l nutrea față de ordonanta ar putea fi altceva decât exasperarea resimțită de orice om față de un servitor nerod și pervers. Și astfel, rămânând cât se poate de corect și considerându-se justificat față de conștiința lui, dădu frâu liber celorlalte porniri. Dar nervii lui sufereau. În cele din urmă, îl plesni pe soldat cu cureaua peste față și, când îl văzu că se dă înapoi, cu lacrimi de durere în ochi și sânge pe buze, simți deodată un fior de plăcere adâncă și de rușine.

Dar asemenea gest, recunoscă în sinea lui, nu mai făcuse niciodată până atunci. Băiatul îl scosese din sărite. Și probabil că propriii lui nervi erau foarte zdruncinați. Plecă pentru câteva zile cu o femeie.

Dar fusese doar un simulacru de plăcere. N-avusese niciun chef de ea. Rămase totuși cât hotărâse. Apoi se întoarse chinat de o furie amestecată cu durere și disperare. Calări toată seara și se întoarse direct la masă. Ordonanta ieșise. Ofiterul se așeză, își sprijini pe masă mâinile delicate și rămase perfect nemișcat, având senzația că tot sângele îl roade pe dinauntru.

În cele din urmă, ordonanta se întoarse. Ofiterul privi silueta tână, puternică și zveltă a băiatului, sprâncenele lui frumoase și părul des și negru. Într-o săptămână, băiatul își recăpătase înflăcărea înfloritoare de altădată.

Mâinile ofiterului se crispară – pareau pline de flăcări demente. Tânărul stătea drept, nemișcat, indiferent.

Masa se desfășura în tăcere. Soldatul însă pareă nerăbdător. Strânse farfuriile cu zgomot.

Te grăbești? întrebă ofiterul privind cu atenție fața încălzită și preocupată a servitorului.

Celălalt tăcu.

Vrei, te rog, să-mi răspunzi? starui capitanul.

Da, să trăiești, zise ordonanta, care lina în brațe un maldar de farfurii adânci, de la popotă. Capitanul aștepta, îl privi, apoi întrebă din nou:

Te grăbești?

Da, să trăiești, fu răspunsul care-l infurie pe celălalt.

De ce?

Voi să ies, să trăiești.

Am nevoie de tine asta-seară.

Urma o clipă de șovăială. Fața ofiterului întepenise în chip ciudat.

Am înțeles, să trăiești, răspunse băiatul, cu o voce din fundul gâtului.

Am nevoie de tine și mâine seară... De fapt, poți considera că ai toate serile ocupate, în afară de cazul în care-ți dau eu liber. Sub mustata, băiatul strânse buzele.

Am înțeles, să trăiești, spuse el, descleștându-și gura o clipă. Apoi se întoarse din nou care ușa.

Și ce-i cu bucata aia de creion de după ureche?

Ordonanta șovăia, apoi își văzu de treaba fardă să răspundă și ieși din camera. Așeză farfuriile afară, lângă ușa, scoase capatul de creion de după ureche și-l băgă în buzunar. Copiase niște versuri pentru o felicitare pe care voia să i-o dea iubitei, de ziua ei de naștere. Se întoarse să isprăvească de strâns masa. Ochii ofiterului dansau. Avea un mic zâmbet avid.